

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasund 1 102
Reykjavík
postur@uar.is

12. desember 2019

Athugasemdir við mál nr. 290/2019
Áform um frumvarp til laga um Hálendisþjóðgarð

ÁFORM UM LAGASETNINGU

A. 2.

Miðhálandi Íslands þykir, eins og áður segir, einstakt af náttúrunnar hendi og innan þess er mikill fjöldi náttúruminja og samfelldra svæða sem njóta þegar verndar að einhverju leyti. Einnig er þar fjöldi merkilegra menningarminja sem eru á forræði Minjastofnunar Íslands. Svæðið er að mestum hluta sameiginleg eign þjóðarinnar í gegnum eignarhald ríkisins á þjóðlendum. Hluti svæðisins tilheyrir í dag Vatnajökulspjóðgarði og fleiri friðlýstum svæðum eins og Friðlandi að Fjallabaki, Þjorsárverum og Guðlaugstungum. Hefur lengi verið til umræðu hvert eigi að vera framtíðarfyrirkomulag varðandi stjórnun landnýtingar miðhálandisins. Þar hefur m.a. verið rætt um nýtingu og verndun og uppbyggingu innviða, ekki síst vegna vaxandi fjölda ferðamanna sem koma til landsins.

Ungir umhverfissinnar eru sammála þessu og vilja undirstrika að um er að ræða ein villtustu víðerni Evrópu. Því viljum að þjóðgarður tryggji verndun hálendisins gegn stórum framkvæmdum og lágmarksrask sé á náttúrunni. Þar með telja Ungir umhverfissinnar að innan þjóðgarðs eigi ekki að virkja meira en nú þegar hefur verið gert.

A. 3.

Vatnajökulspjóðgarður er gott dæmi þar sem vel hefur tekist til að þessu leyti en þeim þjóðgarði er stjórnað með dreifstýrðu fyrirkomulagi með ríkri aðkomu sveitarfélaga og hagaðila. Einnig hefur þjóðgarðurinn Snæfellsjökull haft jákvæð áhrif á nærsamfélag sitt. Litið er til stjórnfyrirkomulags Vatnajökulspjóðgarðs varðandi stjórnfyrirkomulag Hálendisþjóðgarðs. Vegna stærðar þjóðgarðsins er talið nauðsynlegt að setja sérstök lög um friðlýsingu hans og

stjórnfyrirkomulag með svipuðum hætti og gert var á sínum tíma við stofnun Vatnajökulspjóðgarðs.

Ungir umhverfissinnar benda á að í rekstri Vatnajökulspjóðgarðs hafa orðið alvarlegir hnökrar og því megi læra af reynslunni þar, til dæmis telja Ungir umhverfissinnar að fulltrúar umhverfis- og útivistafélaga á svæðunum mættu hafa meiri aðkomu að svæðisstjórnun þjóðgarðsins en gert er ráð fyrir. Einnig mætti leggja áherslu á gegnsæi á fjárhagsrekstri.

C. Leiðir

2. Önnur leið til friðlýsingar svæðisins væri á grundvelli gildandi náttúruverndarlaga. Slikt gæfi hins vegar ekki tækifæri til dreifstýringar með rikri aðkomu sveitarfélaga að stjórnun og rekstri svæðisins

Ungir umhverfissinnar taka undir þetta og telja að rík aðkoma sveitafélaga og umhverfis- og útivistarfélaga á hverju svæði fyrir sig sé algjörlega forsenda þess að sátt sé um friðunina.

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR

Varðandi C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

Ungir umhverfissinnar velta fyrir sér hvort að ekki þurfi að setja einhverjar reglur innan þjóðgarðsins sem feli í sér takmörkun á ágangi ferðamanna og muni þar með takmarka á frumkvæði fyrirtækja til að stunda samkeppni með virkum hætti. Þetta er sérstaklega mikilvægt í ljósi þess að þjóðgarðsstofnun getur haft í för með sér aukinn áhuga og ágang og þar með þarf að stjórna þeim ágangi ef náttúran á ekki að verða fyrir hnjaski.

Varðandi D. 7. Áhrif á lýðheilsu

Eitt af markmiðum frumvarpsins er að stuðla að því að almenningur geti stundað heilnæma útivist innan þjóðgarðsins í sátt við náttúru.

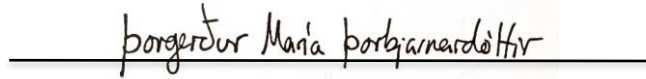
Ungir umhverfissinnar leggja aftur áherslu á að útivist eigi að vera fjölbreytt og ein gerð af útivist eigi ekki að þurfa að útiloka aðra. Hugtakið "heilnæm útivist" mætti því vera betur skilgreint.

Ennfremur er talið í E. 3. að áformin beri með sér samfélagslegan ávinning. Samfélagslegur ávinningur lýtur frjálslegri skilgreiningu. Við teljum að við þurfum að halda eftirfarandi á lofti.

Stuðla skal að möguleikum almennings til fjölbreyttrar útivistar í einhverju jafnvægi við náttúru. Gangandi, á skiðum, á vélsleðum, á jeppum, á reiðhjólum eða mótörhjólum. Í fjölbreyttu ferðafrelsi felst lýðræði. Allskonar fólk velur sér allskonar ferðamáta. Aðalatriðið er kannski að ferðamátarnir eru ekki vandamálið í náttúruspjöllum, heldur óábyrgir og fáfróðir notendur. Því er svarið við því aukin landvarsla og fræðsla til gesta. Koma þarf skynsamlega fram um ferðafrelsi á harðfenni eða frosinni jörð. Hæfileg snjóþekja er nóg til þess að vernda jarðveg þar sem snjórinn byggist ekki upp nema jörð sé frosin og er þá jarðvegurinn tvívarinn

bæði með frosti og snjóþekju sem dreifir álagi ökutækis jafnt yfir jarðveginn. Við eigum að líta á harðfenni sem tækifæri til ferðalaga sem annars eru ómöguleg á vélknúnum ökutækjum!

Fyrir hönd Unga umhverfissinna

A handwritten signature in black ink, reading "Þorgerður María Þorbjarnardóttir", is written over a horizontal line. The signature is cursive and fluid.

Þorgerður María Þorbjarnardóttir gjaldkeri.